

Asia: VN/13339/2019

Lausuntopyyntö elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämistä koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Psykiatriyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämistarpeista koskevasta arviomuistiosta.

Lausumme Suomen Psykiatriyhdistyksen näkemyksenä arviomuistiosta seuraavaa:

Arviomuistio on hyvä ja kiinnostava katsaus elinkautisvankeja koskevasta lainsäädännöstä ja ehdotetut kehitystoimenpiteet ovat asianmukaisia. Arvion perusteella ehdotettavat jatkotoimenpiteet on kiteytetty kohtaan 5 / s. 19 kolmeen kohtaan, jotka ovat erittäin kannatettavia. Vaarallisuusarvion (väkivaltariskin arvioinnin) statusta on syytä täsmentää laissa ja ennen sitä on vielä varmistettava arviointien luotettavuutta (tästä asiasta valmistelussa VN TEAS-hanke). Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa viranomaisen välillä tulee parantaa ja kehittää. Erityisesti päihde- ja psykiatriseen hoitoon ohjaamista ja aloitettujen hoitojen jatkamista koevapaudelle siirryttäessä ja tuomion päättyessä tulee varmistaa ja tehostaa.

Yksi muistiossa esille nostettu mielenkiintoinen ja nykyisen järjestelmän ongelmanakin nähtävä asia on tilanne, jossa syyntakeisuuskriteerit johtavat vastuuvapauteen rikoksesta, mutta psykiatrisen hoidon kriteerit eivät myöhemmin riitä määräämään tahdosta riippumattomaan hoitoon. Tähän liittyen työryhmä (Rikoslain ja mielenterveyslain yhteensovittaminen-työryhmämuistio 2005) on esittänyt tiettyjen lähellä mielisairauksia olevien persoonallisuushäiriöiden hyväksymistä tahdosta riippumattoman hoidon perusteeksi (s. 17 viimeinen kpl). Tätä teemaa ei ole nostettu jatkotoimenpide-ehdotuksiin, mutta katsomme Psykiatriyhdistyksessä silti tärkeäksi todeta, että mielenterveyslain puolesta tahdosta riippumattomien hoidon kriteerien tulisi olla kaikille samat, eikä rikoksentekeijöille pitäisi asettaa lievempiä kriteereitä tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämiseksi. Erityisen tärkeää tämä on niiden persoonallisuushäiriöiden osalta, joihin ei ole olemassa näyttöön perustuvaa hoitoa, jolloin tahdosta riippumaton hoito olisi säilyttämistä, eikä hoitamista, ja se ei ole terveydenhuollon tehtävä.

Räsänen Sami
Suomen Psykiatriyhdistys